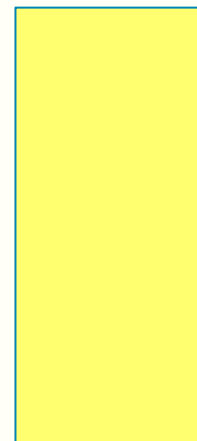

ЛЕКЦІЯ 1.
ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У
ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

- 1. Позовна заява та її елементи.**
- 2. Письмові заяви учасників справи.**
- 3. Заяви з процесуальних питань.**

1. Позовна заява та її елементи.

Позов – це вимога заінтересованої особи, що ґрунтується на спірних матеріальних правовідносин, про захист свого або чужого права законного інтересу, що підлягає розгляду та вирішенню у встановленому законом порядку. Визначення позову як вимоги про захист порушеного або оскаржуваного права або охоронюваного законом інтересу дає змогу сформулювати істотні ознаки позову і позовної форми процесу.

Ознаки позову:

1) наявність матеріально-правової вимоги, що впливає з порушеного або оскаржуваного права;

2) розгляд і вирішення цієї вимоги у встановленому законом процесуальному порядку;

3) наявність спору про право або законний інтерес;

4) наявність двох наділених законом рівними процесуальними правами сторін із протилежними матеріально-правовими інтересами;

5) наявність сторін, що сперечаються, і третьої, не заінтересованої у вирішенні справи особи, передбачає змагальність і рівне правне положення тих, хто змагається.

Із цього очевидно, що позовна форма процесу – це форма змагальна. І навпаки, будь-яка змагальна форма процесу – позовна. Як і у будь-якому складному явищі, у позові прийнято виокремлювати його складові – елементи позову. Елементи позову визначають його внутрішні специфічні ознаки, містять інформацію про суб'єктивне право, що потребує, на думку позивача, судового захисту, про фактичні обставини, на яких ґрунтується подана вимога.

Кожний позов складається з трьох елементів:

предмет позову;

Предметом позову є матеріально-правова вимога позивача до відповідача, щодо якої суд повинен винести рішення. Ця вимога повинна мати правовий характер, тобто бути врегульованою нормами матеріального права, а також підпадати під цивільну юрисдикцію суду. Предмет позову характеризується певним змістом, а в багатьох випадках – і окремим об'єктом. Тому необхідно відрізнити предмет позову в його безпосередньому розумінні від матеріального об'єкта або матеріального предмета позову.

підстави позову;

Підстави позову – це обставини, якими позивач обґрунтовує свої вимоги. Такі обставини становлять юридичні факти, які тягнуть певні правові наслідки. Підстава позову складається з таких юридичних фактів, які підтверджують наявність спірних взаємовідносин, належність сторін до цієї справи та привід до позову.

зміст позову.

Зміст позову – це звернена до суду вимога позивача про здійснення судом певних дій із зазначенням способу судового захисту.

Факти, що входять до підстав позову, традиційно у процесуальному праві поділяють на три групи:

- правовстановлюючі факти, тобто ті, що свідчать про наявність у позивача спірного матеріального права, за захистом якого він звертається до суду;
- факти активної та пасивної легітимації, що вказують на зв'язок відповідно позивача та відповідача зі спірними матеріально-правовими відносинами;
- факти приводу до позову, що є причиною звернення до суду (порушення суб'єктивного права позивача або втрата цим правом визначеності внаслідок дій відповідача).

Коло фактів, що входять до підстав позову, вказується позивачем у позовній заяві. Якщо позивач неповно вказав ці факти, суд має право запропонувати йому доповнити підстави позову, надати докази на підтвердження наявності або відсутності тих юридично значущих фактів, на які позивач не вказав через свою правову непоінформованість або з інших причин. У підсумку належне коло фактів, що входять до підстав позову, визначається нормою матеріального права, що підлягає застосуванню у справі.

Підставу позову становлять фактична і правова підстави.

Фактична підстава позову – це юридичні факти, на яких ґрунтуються позовні вимоги позивача до відповідача. Як правило, підстава має складний фактичний склад. Ці юридичні факти, фактичні обставини становлять фактичну підставу позову.

Правова підстава позову – це посилення в позовній заяві на закони та інші нормативно-правові акти, на яких ґрунтується вимога позивача.

Відповідно до ст. 31 ЦПК України позивач до початку судового розгляду має право змінити підставу позову.

Усі елементи позову перебувають у взаємозв'язку.

Юридичні факти, що підтверджують суб'єктивне матеріальне право і є підставою позову, визначають у той же час юридичну природу матеріально-правової вимоги, яка становить предмет позову. Водночас матеріально-правова вимога зумовлює процесуальну форму захисту – зміст позову.

Зміст позову визначається позивачем, зважаючи на спосіб судового захисту, передбаченого законом.

Способи захисту цивільних прав визначені в ч. 2 ст. 16 ЦК України і полягають, зокрема, в такому:

- ❖ визнання права;
- ❖ визнання правочину недійсним;
- ❖ припинення дії, яка порушує право;
- ❖ відновлення становища, яке існувало до порушення; – примусове виконання обов'язку в натурі;
- ❖ зміна правовідношення;
- ❖ припинення правовідношення;
- ❖ відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди;
- ❖ відшкодування моральної (немайнової) шкоди;
- ❖ визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб.

Суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом. Відокремлення елементів позову має не тільки теоретичне, але й неабияке практичне значення. За елементами проводиться класифікація позовів на види, визначається юрисдикція справи, межі судового розгляду і предмет доказування.

Елементи позову мають важливе значення для організації захисту відповідача проти позову, для вирішення питання про прийняття позову до судового провадження. Вони визначають суть вимоги, на яку суд повинен дати відповідь у своєму рішенні.

Види позовів класифікуються за предметом позову, за об'єктом захисту, за характером інтересу, що захищається.

За предметом позови класифікуються на позови про присудження, про визнання, перетворювальні позови.

Позов про присудження – це позов, спрямований на примусове виконання підтвердженого судом обов'язку відповідача. Позивач вимагає не тільки визнання за ним певного суб'єктивного права, але і примушення відповідача до здійснення конкретних дій на свою користь. Позовом про присудження позивач вимагає від суду зобов'язати відповідача виконати певну дію (наприклад, відшкодувати заподіяну шкоду, сплатити аліменти) або утриматися від її вчинення (наприклад, усунення перешкод в користуванні майном). Звернення до суду за захистом права у вигляді присудження звичайно зумовлено тим, що боржник заперечує право позивача, не виконуючи свої обов'язки. Внаслідок спору право втрачає визначеність; його не можна примусово здійснити доти, доки не буде встановлено, чи є справді оскаржуване право і яка його сутність. Це питання вирішує суд. Примусове виконання обов'язку боржником є кінцевою метою позову про присудження. Тому позови про присудження називають також «виконавчими». Позови про присудження слугують примусовому здійсненню матеріально-правових обов'язків, які не виконуються добровільно або виконуються неналежно. Предметом позову про присудження є право позивача вимагати від відповідача певної поведінки у зв'язку з невиконанням ним відповідного обов'язку добровільно.

Підставами позову про присудження є:

- ❖ факти, з якими пов'язане виникнення права;
- ❖ факти, з якими пов'язане виникнення права на позов: настання строку, відкладальної умови, порушення права.

Зміст позову про присудження виражається у вимозі позивача до суду про примушення відповідача до здійснення певних дій або утримання від їй вчинення. Вимога виражена у прохальному пункті позовної заяви: стягнути зарплату, відновити на роботі, виселити та ін.

Позов про визнання – це вимога, спрямована на підтвердження судом існування або відсутності певних правовідносин. Оскільки рішенням суду у цих позовах встановлюється існування або відсутність спірних правовідносин, ці позови називають також «установлювальними».

Є два різновиди установлювальних позовів:

❖ **позитивні позови про визнання;**

Позитивний позов про визнання спрямований на встановлення факту існування спірних прав і юридичних обов'язків, тобто правовідносин, що пов'язують сторони, між якими виник спір (позивача й відповідача). Це може бути позов про визнання батьківства за рішенням суду (ст. 128 СК України), визнання права власності на самочинне будівництво (ст. 376 ЦК України) або визнання авторських прав (глава 36 ЦК України) тощо.

Підставами позитивного позову про визнання є факти, з якими позивач пов'язує виникнення спірних правовідносин (наприклад, проживання впродовж тривалого строку як член сім'ї наймача).

Підстави негативного позову про визнання утворюють факти, внаслідок яких спірні правовідносини, за ствердженням позивача, не могли виникнути (наприклад, відсутність нотаріально оформленого договору у випадках, коли таке оформлення відповідно до закону або за згодою сторін необхідно для дійсності правочину).

Захист інтересу у визначеності права може бути досягнутий судовим визнанням того, що спірні правовідносини в тому або іншому певному змісті або обсязі дійсно існують або не існують. Зміст позову про визнання – це вимога до суду ухвалити рішення про визнання наявності або відсутності правовідносин, указаних позивачем (визнати правочин недійсним, визнати право на житлову площу тощо).

Перетворювальні позови – це позови, спрямовані на зміну або припинення існуючих із відповідачем правовідносин. Судове рішення в такому разі є юридичним фактом матеріального права, що змінює структуру матеріальних правовідносин.

Залежно від мети, яку обирає позивач, звертаючись до суду, перетворювальні позови поділяються на:

- а) позови, спрямовані на зміну правовідносин (наприклад, про набуття права власності на знахідку, на скарб; про визнання права власності на нерухоме майно за набувальною давністю та ін.);
- б) позови, спрямовані на припинення правовідносин (наприклад, про розірвання договору, розірвання шлюбу та ін.).

Предметом перетворювального позову слугує право позивача одностороннім волевиявленням припинити або змінити правовідносини (наприклад, вимагати розірвання шлюбу, договору).

Підстави перетворювального позову становлять факти подвійного значення:

а) факти, з якими пов'язане виникнення правовідносин, що підлягають зміні або припиненню;

б) факти, з якими пов'язана можливість здійснення перетворювального повноваження на зміну або припинення правовідносин.

Змістом перетворювального позову є вимога до суду ухвалити рішення про припинення або зміну правовідносин (про розірвання шлюбу, поділ спільного майна).

Розглядаючи перетворювальний позов і ухвалюючи у ньому перетворювальне рішення, суд не створює нові права, а захищає право позивача на зміну або припинення існуючих правовідносин, що за законом не може бути здійснене без рішення суду.

**За характером інтересу, що захищається, позови
поділяються на:**

1) особисті;

Особисті позови спрямовані на захист власних інтересів позивача, коли він і учасник спірних матеріальних правовідносин, безпосередній вигодонабувач.

2) для захисту державних і публічних інтересів;

Позови щодо захисту державних і публічних інтересів спрямовані на захист здебільшого майнових прав держави або інтересів суспільства, і коли неможливо виокремити конкретного вигодонабувача (наприклад, позов прокурора в інтересах держави).

3) для захисту інтересів інших осіб.

Позови щодо захисту інтересів інших осіб спрямовані на захист не самого позивача, а інших осіб у тих випадках, коли позивач згідно з законом уповноважений на порушення справи в їхніх інтересах (наприклад, позови органів опіки та піклування щодо захисту прав неповнолітніх дітей).

Неабияке практичне значення має класифікація позовів за об'єктом захисту. У судовій практиці справи виокремлюються за категоріями матеріально-правових відносин: сімейні, трудові, житлові.

Така матеріально-правова класифікація позовів покладена в основу судової статистики, що відображає динаміку різних категорій цивільних справ.

Залежно від того, чи є об'єктом порушеного права (інтересу) благо, що піддається грошовій оцінці, позови поділяються на майнові та немайнові.

Ця класифікація позовів має практичне значення для визначення розміру судового збору.

Майновий позов – це вимога про захист права або інтересу, об'єктом якої є благо, що піддається грошовій оцінці. Це означає, що будь-який майновий позов має ціну, тому розмір судового збору визначається у відсотковому відношенні до ціни позову.

Немайновий позов – це вимога про захист права або інтересу, об'єктом якої є благо, що не піддається грошовій оцінці. Отже, немайновий позов не має ціни, тому розмір судового збору визначається в кратному відношенні до встановленого законом розміру мінімальної заробітної плати.

Відповідно до статті 175 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) у позовній заяві позивач викладає свої вимоги щодо предмета спору та їх обґрунтування.

Позовна заява подається до суду в письмовій формі і підписується позивачем або його представником, або іншою особою, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи.

Позовна заява повинна містити:

- 1) найменування суду першої інстанції, до якого подається заява;
- 2) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові - для фізичних осіб) сторін та інших учасників справи, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), поштовий індекс, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України (для юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України), а також реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб) за його наявності або номер і серію паспорта для фізичних осіб - громадян України (якщо такі відомості позивачу відомі), відомі номери засобів зв'язку, офіційної електронної адреси та адреси електронної пошти;
- 3) зазначення ціни позову, якщо позов підлягає грошовій оцінці; обґрунтований розрахунок сум, що стягуються чи оспорується;
- 4) зміст позовних вимог: спосіб (способи) захисту прав або інтересів, передбачений законом чи договором, або інший спосіб (способи) захисту прав та інтересів, який не суперечить закону і який позивач просить суд визначити у рішенні; якщо позов подано до кількох відповідачів - зміст позовних вимог щодо кожного з них;
- 5) виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги; зазначення доказів, що підтверджують вказані обставини;
- 6) відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору, якщо такі проводилися, в тому числі, якщо законом визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору;
- 7) відомості про вжиття заходів забезпечення доказів або позову до подання позовної заяви, якщо такі здійснювалися;
- 8) перелік документів та інших доказів, що додаються до заяви; зазначення доказів, які не можуть бути подані разом із позовною заявою (за наявності); зазначення щодо наявності у позивача або іншої особи оригіналів письмових або електронних доказів, копії яких додано до заяви;
- 9) попередній (орієнтовний) розрахунок суми судових витрат, які позивач поніс і які очікує понести у зв'язку із розглядом справи;
- 10) підтвердження позивача про те, що ним не подано іншого позову (позовів) до цього ж відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав.

Якщо позовна заява подається особою, звільненою від сплати судового збору відповідно до закону, у ній зазначаються підстави звільнення позивача від сплати судового збору.

У разі пред'явлення позову особою, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, в заяві повинні бути зазначені підстави такого звернення. У позовній заяві можуть бути вказані й інші відомості, необхідні для правильного вирішення спору.

Стаття 177 ЦПК України визначає документи, що додаються до позовної заяви та порядок їх подання. Так, позивач повинен додати до позовної заяви її копії та копії всіх документів, що додаються до неї, відповідно до кількості відповідачів і третіх осіб. У разі подання до суду позовної заяви та документів, що додаються до неї в електронній формі, позивач зобов'язаний додати до позовної заяви доказ надсилання листом з описом вкладення іншим учасникам справи копій поданих до суду документів. Правила щодо подання копій документів не поширюються на позови, що виникають з трудових правовідносин, а також про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок кримінального правопорушення чи каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.

У разі необхідності до позовної заяви додаються клопотання та заяви позивача про звільнення (відстрочення, зменшення) від сплати судового збору, про призначення експертизи, витребування доказів тощо.

До позовної заяви додаються документи, що підтверджують сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі, або документи, що підтверджують підстави звільнення від сплати судового збору відповідно до закону.

Позивач зобов'язаний додати до позовної заяви всі наявні в нього докази, що підтверджують обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги (якщо подаються письмові чи електронні докази позивач може додати до позовної заяви копії відповідних доказів).

До заяви про визнання акта чи договору недійсним додається також копія (або оригінал) оспорюваного акта чи договору або засвідчений витяг з нього, а у разі відсутності акта чи договору у позивача - клопотання про його витребування.

До позовної заяви, підписаної представником позивача, додається довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника позивача.

КВИТАНЦЯ ПРО СПЛАТУ №58319			
Дата	20.12.2015		
Отримувач	УДКСУ у м.Києві		
ЄДРПОУ	38004897		
ПР	31218206784007		
МФО	820019		
Призначення	*101; Судовий збір, за позовом, Окружний адміністративний суд міста Києва		
Банк	АТ «Ощадбанк», МФО 300465		
Код авторизації	33763В	Сума судового збору	487,20 грн
ID транзакції	325287980001	Комісія	9,94 грн
Номер терміналу	20010031	Сплочено	497,14 грн

Ціна позову визначається:

1) у позовах про стягнення грошових коштів - сумою, яка стягується, чи оспорюваною сумою за виконавчим чи іншим документом, за яким стягнення провадиться у безспірному (безакцептному) порядку;

2) у позовах про визнання права власності на майно або його витребування - вартістю майна;

3) у позовах про стягнення аліментів - сукупністю всіх виплат, але не більше ніж за шість місяців;

4) у позовах про строкові платежі і видачі - сукупністю всіх платежів або видач, але не більше ніж за три роки;

5) у позовах про безстрокові або довічні платежі і видачі - сукупністю платежів або видач за три роки;

6) у позовах про зменшення або збільшення платежів або видач - сумою, на яку зменшуються або збільшуються платежі чи видачі, але не більше ніж за один рік;

7) у позовах про припинення платежів або видач - сукупністю платежів або видач, що залишилися, але не більше ніж за один рік;

8) у позовах про розірвання договору найму (оренди) або договору найму (оренди) житла - сукупністю платежів за користування майном або житлом протягом строку, що залишається до кінця дії договору, але не більше ніж за три роки;

9) у позовах про право власності на нерухоме майно, що належить фізичним особам на праві приватної власності, - дійсною вартістю нерухомого майна, а на нерухоме майно, що належить юридичним особам, - не нижче його балансової вартості;

10) у позовах, що складаються з кількох самостійних вимог, - загальною сумою всіх вимог.

Якщо визначена позивачем ціна позову вочевидь не відповідає дійсній вартості спірного майна або на момент пред'явлення позову встановити точну його ціну неможливо, розмір судового збору попередньо визначає суд з наступним стягненням недоплаченого або з поверненням переплаченого судового збору відповідно до ціни позову, встановленої судом при вирішенні справи.

У разі збільшення розміру позовних вимог або зміни предмета позову несплачену суму судового збору належить сплатити до звернення в суд з відповідною заявою. У разі зменшення розміру позовних вимог питання про повернення суми судового збору вирішується відповідно до закону.

2. Письмові заяви учасників справи.

При розгляді справи судом у порядку позовного провадження учасники справи викладають письмово свої вимоги, заперечення, аргументи, пояснення та міркування щодо предмета спору виключно у заявах по суті справи, визначених ЦПК України.

Заявами по суті справи є: *позовна заява; відзив на позовну заяву (відзив); відповідь на відзив; заперечення; пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.*

Підстави, час та черговість подання заяв по суті справи визначаються ЦПК або судом у передбачених ЦПК випадках.

Подання заяв по суті справи є правом учасників справи. Суд може зобов'язати державний орган чи орган місцевого самоврядування подати відповідну заяву по суті справи (крім позовної заяви).

Суд може дозволити учаснику справи подати додаткові пояснення щодо окремого питання, яке виникло при розгляді справи, якщо визнає це за необхідне.

Відзив. У відзиві відповідач викладає заперечення проти позову. Відзив підписується відповідачем або його представником.

Відзив повинен містити:

- 1) найменування (ім'я) позивача і номер справи;
- 2) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові для фізичних осіб) відповідача, його місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), поштовий індекс, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України (для юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України), реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб) за його наявності або номер і серію паспорта для фізичних осіб - громадян України, номери засобів зв'язку, офіційну електронну адресу та адресу електронної пошти, за наявності;
- 3) у разі повного або часткового визнання позовних вимог - вимоги, які визнаються відповідачем;
- 4) обставини, які визнаються відповідачем, а також правову оцінку обставин, надану позивачем, з якою відповідач погоджується;
- 5) заперечення (за наявності) щодо наведених позивачем обставин та правових підстав позову, з якими відповідач не погоджується, із посиланням на відповідні докази та норми права;
- 6) перелік документів та інших доказів, що додаються до відзиву, та зазначення документів і доказів, які не можуть бути подані разом із відзивом, із зазначенням причин їх неподання;
- 7) заперечення (за наявності) щодо заявленого позивачем розміру судових витрат, які позивач поніс та очікує понести до закінчення розгляду справи по суті;
- 8) попередній (орієнтовний) розрахунок суми судових витрат, які відповідач поніс і які очікує понести в зв'язку із розглядом справи.

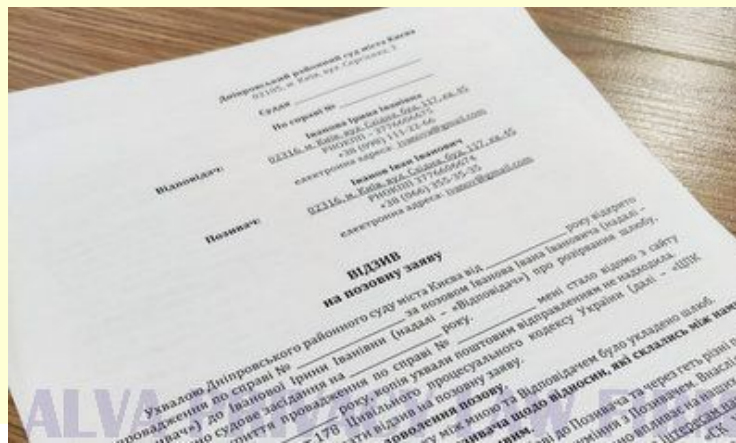
Копія відзиву та доданих до нього документів іншим учасникам справи повинна бути надіслана (надана) одночасно з надісланням (наданням) відзиву до суду.

До відзиву додаються:

- 1) докази, що підтверджують обставини, на яких ґрунтуються заперечення відповідача, якщо такі докази не надані позивачем;
- 2) документи, що підтверджують надіслання (надання) відзиву і доданих до нього доказів іншим учасникам справи.

До відзиву, підписаного представником відповідача, додається довіреність чи інший документ, що підтверджує повноваження представника відповідача.

Відзив подається в строк, встановлений судом, який не може бути меншим п'ятнадцяти днів з дня вручення ухвали про відкриття провадження у справі. Суд має встановити такий строк подання відзиву, який дозволить відповідачу підготувати його та відповідні докази, а іншим учасникам справи - отримати відзив не пізніше першого підготовчого засідання у справі. У разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин суд вирішує справу за наявними матеріалами.

Відповідь на відзив. У відповіді на відзив позивач викладає свої пояснення, міркування і аргументи щодо наведених відповідачем у відзиві заперечень і мотиви їх визнання або відхилення. Відповідь на відзив підписується позивачем або його представником.

До відповіді на відзив застосовуються правила, які застосовуються до відзиву. Відповідь на відзив подається в строк, встановлений судом. Суд має встановити такий строк подання відповіді на відзив, який дозволить позивачу підготувати свої міркування, аргументи та відповідні докази, іншим учасникам справи - отримати відповідь на відзив завчасно до початку розгляду справи по суті, а відповідачу - надати учасникам справи заперечення завчасно до початку розгляду справи по суті.

Заперечення. У запереченні відповідач викладає свої пояснення, міркування і аргументи щодо наведених позивачем у відповіді на відзив пояснень, міркувань і аргументів і мотиви їх визнання або відхилення. Заперечення підписується відповідачем або його представником.

До заперечення застосовуються правила, які застосовуються до відзиву.

Заперечення подається в строк, встановлений судом. Суд має встановити такий строк подання заперечення, який дозволить іншим учасникам справи отримати заперечення завчасно до початку розгляду справи по суті.

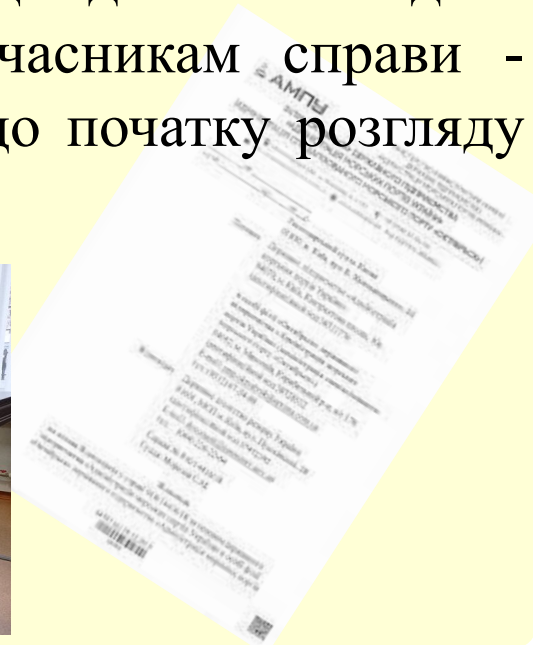
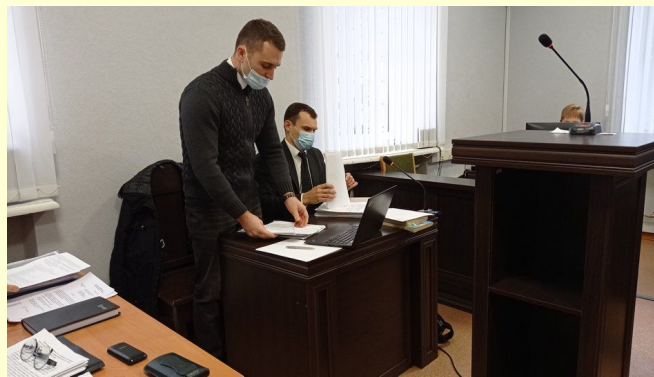
Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.

У поясненнях третьої особи щодо позову або відзиву третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, викладає свої аргументи і міркування на підтримку або заперечення проти позову.

Пояснення третьої особи підписуються третьою особою або її представником. До пояснень третьої особи застосовуються правила, які застосовуються до відзиву.

Пояснення третьої особи подаються в строк, встановлений судом.

Суд має встановити такий строк, який дозволить третій особі підготувати свої міркування, аргументи та відповідні докази та надати пояснення до позову або відзиву, а іншим учасникам справи - отримати відповідь на такі пояснення завчасно до початку розгляду справи по суті.

3. Заяви з процесуальних питань

При розгляді справи судом учасники справи викладають свої вимоги, заперечення, аргументи, пояснення, міркування щодо процесуальних питань у заявах та клопотаннях, а також запереченнях проти заяв і клопотань.

Заяви, клопотання і заперечення подаються в письмовій або усній формі. У випадках, визначених ЦПК України, заяви і клопотання подаються тільки в письмовій формі.

Заяви, клопотання і заперечення подаються та розглядаються в порядку, встановленому ЦПК України. У випадках, коли ЦПК України такий порядок не встановлено - він встановлюється судом.

Загальні вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення.

Будь-яка письмова заява, клопотання, заперечення повинні містити:

1) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) особи, яка подає заяву чи клопотання або заперечення проти них, її місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України (для юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України);

2) найменування суду, до якого вона подається;

3) номер справи, прізвище та ініціали судді (суддів), якщо заява (клопотання, заперечення) подається після постановлення ухвали про відкриття провадження у справі;

4) зміст питання, яке має бути розглянуто судом, та прохання заявника;

5) підстави заяви (клопотання, заперечення);

6) перелік документів та інших доказів, що додаються до заяви (клопотання, заперечення);

7) інші відомості, що вимагаються ЦПК України.

Вимога вказати в заяві по суті справи, скарзі, заяві, клопотанні або запереченні ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України стосується лише юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України. Іноземна юридична особа подає документ, що є доказом її правосуб'єктності за відповідним іноземним законом (сертифікат реєстрації, витяг з торгового реєстру тощо).

Письмові заява, клопотання чи заперечення підписуються заявником чи його представником.

До заяви, скарги, клопотання чи заперечення, які подаються на стадії виконання судового рішення, в тому числі в процесі здійснення судового контролю за виконанням судових рішень, додаються докази їх надіслання (надання) іншим учасникам справи (провадження).

Учасник справи має право додати до письмової заяви, клопотання проект ухвали, постановити яку він просить суд.

Суд, встановивши, що письмову заяву (клопотання, заперечення) подано без додержання встановлених вимог, повертає її заявнику без розгляду.

ВИСНОВКИ

Отже, аналізуючи вищевикладене робимо наступний висновок.

Позов – це вимога заінтересованої особи, що ґрунтується на спірних матеріальних правовідносин, про захист свого або чужого права законного інтересу, що підлягає розгляду та вирішенню у встановленому законом порядку. Визначення позову як вимоги про захист порушеного або оскаржуваного права або охоронюваного законом інтересу дає змогу сформулювати істотні ознаки позову і позовної форми процесу.

Ознаки позову:

- 1) наявність матеріально-правової вимоги, що впливає з порушеного або оскаржуваного права;
- 2) розгляд і вирішення цієї вимоги у встановленому законом процесуальному порядку;
- 3) наявність спору про право або законний інтерес;
- 4) наявність двох наділених законом рівними процесуальними правами сторін із протилежними матеріально-правовими інтересами;
- 5) наявність сторін, що сперечаються, і третьої, не заінтересованої у вирішенні справи особи, передбачає змагальність і рівне правне положення тих, хто змагається.

При розгляді справи судом у порядку позовного провадження учасники справи викладають письмово свої вимоги, заперечення, аргументи, пояснення та міркування щодо предмета спору виключно у заявах по суті справи, визначених ЦПК України.

Заявами по суті справи є: позовна заява; відзив на позовну заяву (відзив); відповідь на відзив; заперечення; пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.